

Nr 154

Av herr **Wachtmeister**, om förbud mot plockning av vissa växtarter för avsalu.

I 16 § naturskyddslagen av den 21 november 1952 stadgas:

Finnes växtart med hänsyn till fara för utrotning böra skyddas på annat sätt än genom att ett eller flera områden fridlysas såsom naturminne, äger Konungen eller den myndighet Konungen bestämmer meddela förbud att inom landet eller del därav borttaga eller skada växt av den arten, där den växer vilt.

Det förekommer nu på många håll i vårt land, att företagsamma personer efter i pressen kungjord turlista med lastbilar kamma över landsbygden och lassvis uppköpa t. ex. blåsippor och gullvivor, som sedan säljas på torgen eller i någon ringa mån i blomsterhandeln. Detta affärsmässiga utnyttjande av våra vilda blommor har fått till följd, att många arter numera äro i det närmaste utrotade i tätorternas omgivningar och börjat glesna betänkligt även på större avstånd från samhällena. Likväl kan man icke tala om risk för utrotning i naturskyddslagens mening, varför förutsättningar för plockningsförbud enligt 16 § saknas.

En sådan fridlysning skulle väl knappast respekteras av allmänheten, som icke skulle förstå, varför man ej finge taga med sig en eller annan bukett hem. Det är ej heller denna »husbehovsplockning», som äventyrar bestånden. Ett förbud enligt 16 § får emellertid generell verkan och förhindrar såväl försiktig plockning som sådant allvarligt missbruk av allemansrätten, som masskövling i affärssyfte måste anses innebära.

Naturskyddsutredningen ansåg, att fridlysning av en växtart enbart med tanke på dess sällsynthet och risk för utrotning ej vore till fyllest, och anförde:

Skulle, vare sig fråga är om sällsynt eller för sina dekorativa egenskaper eftersökt växt, fridlysningsåtgärder icke vara till fyllest, kunna i vissa fall förtjäna att övervägas särskilda ordningsföreskrifter beträffande handeln med sådana skyddsvärda växter. Det torde ankomma på naturvårdsmyndigheten att, därest behov av dylika föreskrifter skulle yppa sig, framlägga de förslag, myndigheten finner erforderliga. (SOU 1951: 5, sid. 117 f.)

Den av utredningen föreslagna centrala naturvårdsmyndigheten kom ej till stånd; dess uppgifter överfördes i det av riksdagen antagna lagförslaget till Konungen. Under frågans riksdagsbehandling i övrigt diskuterades icke

vid något tillfälle en differentiering av 16 § i så måtto, att plockning för avsalu skulle kunna förbjudas, under det att ingen inskränkning skulle göras i »husbehovsplockningen». En sådan differentiering finnes emellertid redan i flera länders naturskyddslagstiftning, i Finland t. ex.:

Insamling av tibast (*Daphne mezereum*), blåsipppa (*Anemone hepatica*), gullviva (*Primula veris*), vårärt (*Lathyrus vernus*), lungört (*Pulmonaria officinalis*) och nattviol (*Platanthera bifolia*) för saluförande, så ock deras utbudande och försäljning är förbjudet (Spärr av undertecknad). Se 2 § Förordningen om fridlysning av vissa sällsynta växter av den 25 april 1952, intagen i Finlands Lagverk del I 1953, sid. 428.

En bestämmelse av denna innebörd torde även hos oss vara den lämpligaste lösningen. Därmed vinnes för övrigt den fördelen, att möjligheter öppnas att stävja det svåra hot mot trafiksäkerheten, som utgöres av alla blomsterförsäljande barn vid landsvägarna. Det torde få ankomma på Konungen att utfärda de tillägg till tillämpningskungörelsen av den 30 december 1952, som kunna bliva erforderliga. Som exempel på dylikt tillägg må nämnas eventuella bestämmelser om åtkomstbevis i stil med vad som nu är fallet vid julgransförsäljning, detta för att förhindra export av i ett län skyddade blommor till annat län utan saluförbud.

Under återopande av vad ovan anförts får jag härmed hemställa,
att riksdagen måtte besluta om ändring av 16 § naturskyddslagen av den 21 november 1952 enligt nedanstående:

Nuvarande lydelse

Finnes växtart med hänsyn till fara för utrotning böra skyddas på annat sätt än genom att ett eller flera områden fridlysas såsom naturminne, äger Konungen eller den myndighet Konungen bestämmer meddela förbud att inom landet eller del därav borttaga eller skada växt av den arten där den växer vilt.

Föreslagen lydelse

Finnes växtart med hänsyn till fara för utrotning böra skyddas på annat sätt än genom att ett eller flera områden fridlysas såsom naturminne, äger Konungen eller den myndighet Konungen bestämmer meddela förbud att inom landet eller del därav borttaga eller skada växt av den arten där den växer vilt.

Ändock att fara för utrotning ej föreligger, äger Konungen eller den myndighet Konungen bestämmer meddela sådant förbud, avseende viss eller vissa växtarters salubjudande och försäljning.

Stockholm den 22 januari 1958

Hans Wachtmeister